

ARAŞTIRMA ÖNERİSİNİN UNSURLARI

I. Giriş ve Teorik Çerçeve

A. “Giriş bölümü, yayında anlatılan araştırmanın arka planındaki bilgilerin okuyuculara sağlandığı kısımdır. Amacı, araştırma için bir çerçeve oluşturmaktır, böylelikle okuyucular araştırmanın diğer araştırmalarla nasıl ilişkili olduğunu anlayabilecektir.” (Wilkinson, 1991, p. 96).

B. Giriş bölümünde, yazar:

1. konuyla ilgili olarak okuyucunun ilgisini çekmelidir
2. çalışmaya öncülük eden problemin temelini ortaya koymalıdır
3. çalışmanın, bilimsel literatürün geniş içeriğindeki yerini belirlemelidir
4. belirli bir kitleye ulaşmaya çalışmalıdır (Creswell, 1994, p. 42)

C. Eğer araştırmacı belirli bir teorik çerçeve/sorgulama hattı (line of inquiry) içerisinde çalışıyorsa, teori veya sorgu tercihen giriş kısmında veya literatür taraması kısmında önceden sunulmalı ve tartışılmalıdır. Seçilen teori/sorgunun, problemin ifadesi, çalışmanın mantıksal temeli, sorular ve hipotezler, araçların seçimi ve metodların seçimi konusunda bilgi vermesi gerektiği hatırlanmalıdır. Son olarak, bulguların çalışmayı destekleyen teori/sorgu ile nasıl bir ilişki içinde olduğu tartışılacaktır.

D. Teoriler, teorik çerçeveler ve sorgulama hatları kantitatif ve kalitatif çalışmalarda farklı şekillerde ele alınabilirler.

1. “Kantitatif çalışmalarda, kişi teoriyi tümdengelim yöntemi ile kullanır ve teoriyi çalışma planının başlarına doğru koyar. Amaç teoriyi test etmek veya doğrulamaktır. Böylelikle, kişi çalışmaya bir teoriyi ortaya sürerek başlar, bunu test etmek için veri toplar ve çalışmadaki sonuçlar ile teorinin doğrulanıp doğrulanmadığını derinlemesine düşünür. Teori tüm çalışma için bir iskelet oluşturur ve veri toplama prosedüründe araştırma soruları ile hipotezler için düzenleyici bir model olur.” (Creswell, 1994, pp. 87-88).

2. Kalitatif araştırmalarda, teorinin ve sorgulama hattının kullanımı araştırmanın niteliğine bağlıdır. Örneğin, “gömülü teori” (grounded theory) hedefleyen çalışmalarda teori ve teorik öğretiler bulgulardan ortaya çıkar. Buna karşın pek çok kalitatif araştırma, aynı zamanda teoriyi test etmeyi veya doğrulamayı amaçlar; bu nedenle bu durumlarda teorik çerçeve, kantitatif çalışmalarda olduğu gibi başlangıçta tanımlanmalı ve tartışılmalıdır.

II. Problem İfadesi (Problem Statement)

A. “Problem ifadesi çalışmanın kapsamını tanımlar, aynı zamanda genel analiz yaklaşımını belirler.” (Wiersma, 1995, p. 404).

B. “Problem, literatürde, teoride veya uygulamada yer alan ve çalışmaya gerek duyulmasına yol açan bir konu olarak tanımlanabilir.” (Creswell, 1994, p. 50).

C. Öneride problemin göze çarpması önemlidir – böylelikle okuyucu onu kolaylıkla hatırlayabilir. Bazen, açık olmayan ve yetersiz bir şekilde formüle edilmiş problemler geniş bir tartışmanın içerisinde gizli kalırlar. Böyle durumlarda, eleştirmenler ve/veya komite üyeleri problemi hatırlamakta zorluk çekecektir.

D. Problemin ifadesi bir kapsam içerisinde sunulmalıdır ve kapsam; kapsamın dahil olduğu kavramsal veya teorik çerçeve de dahil olacak şekilde sunulmalı ve kısaca açıklanmalıdır. Problemi, çalışmayı destekleyen teori veya sorgu çerçevesi içerisinde açıkça ve kısaca tanımlayın ve açıklayın. Bu, neredeyse tüm öneriler için büyük bir önem taşımaktadır ve dikkat gerektirmektedir. AERA ve APA gibi kurumların önerilerde aradığı ana unsurlardan birisidir. Bahsedilen özellik tüm kantitatif araştırmalarda ve pek çok kalitatif araştırmada olmazsa olmazdır.

E. Problemi, genel olarak bilgili olan ama araştırma alanınız konusunda göreceli olarak bilgisiz olan bir kişiye anlaşılır bir şekilde ifade edin.

F. Etkili problem ifadeleri şu soruya cevap verir: “Bu araştırmanın neden yürütülmesi gerekiyor?” Eğer bir araştırmacı bu soruyu abartılı söylemlere başvurmadan (örneğin çalışma hakkında bilgi sağlanmayacağı ve azaltılmayacağı kesin olan makro veya global boyuttaki problemlere odaklanmak gibi) açık ve öz bir şekilde cevaplayamıyorsa, problem ifadesi belirsiz ve dağınık olacaktır.

G. Konferans önerilerinde, problem ifadesi genelde giriş kısmına dahil edilmektedir; tezler için yapılan akademik önerilerde problem ifadesi ayrı bir bölüm olarak yer almalıdır.

III. Araştırmanın Amacı

A. “Amaç ifadesi (Purpose statement), çalışmanın genel amacının kendine has ve tam doğru bir özetini sunmalıdır.” (Locke, Spirduso, & Silverman, 1987, p. 5). Eğer amaç yazar için açık değilse, okuyucu için de açık olamaz.

B. Belirlenen araştırma alanını kısaca tanımlayın ve sınırlayın. Buna ilerleyen bölümde çok daha detaylı olarak tekrar döneceksiniz.

C. Test edilecek olan hipotezler ile oluşacak sorular; yanı sıra çalışmanın önemi hakkında ipuçları verin. Bunların ilerleyen kısımlarda özel olarak detaylandırılması gerekecektir.

D. Amaç ifadesi aynı zamanda çalışmanın mantıksal temelini (rationale) de kapsayabilir. Ancak; bazı komiteler amaç ve mantıksal temelin ayrı kısımlarda sunulmasını tercih ederler.

E. Amaç ifadesi hazırlarken unutulmaması gereken kilit noktalar:

1. “Bu çalışmanın amacı...” şeklinde başlayan bir cümle içermesini sağlamaya çalışın. Bu, amaçla ilgili olarak hem kendi düşüncelerinizi netleştirecektir hem de okuyucuyu doğrudan ve açık bir şekilde bilgilendirecektir.

2. Çalışmanın temel kavramları veya fikirlerini açıkça tanımlayın. Bazı Komite Başkanları bunun için ayrı bir kısım ayrılmasını tercih ederler. Terimleri tanımlarken, betimleyici tanımlar veya işlevsel tanımların kullanımı arasında uygun bir seçim yapın.
3. Kullanılacak olan belirli(spesifik) araştırma metodunu tanımlayın.
4. Çalışmanın analiz ünitesini tanımlayın.

IV. Literatür Taraması

A. “Literatür taraması, araştırma probleminin arka planını ve içeriğini ortaya çıkarır. Bu kısım araştırmanın gerekli olduğunu ve yazarın bu alanda bilgili olduğunu göstermelidir.” (Wiersma, 1995, p. 406).

B. Literatür taraması pek çok önemli şeyi yerine getirir.

1. Sunulan çalışmanın diğer çalışmaların sonuçları ile yakından ilişkili olduğunu okuyucularla paylaşır (Fraenkel & Wallen, 1990).
2. Çalışmayı, literatürdeki geniş bir konu hakkında süregelen bir diyalog içerisine sokar, boşlukları doldurur ve önceki çalışmaları genişletir (Marshall & Rossman, 1989).
3. Çalışmanın önemini belirlemek için ve çalışmanın sonuçlarını diğer bulgularla kıyaslamak için bir çerçeve oluşturur.
4. Öncesinde tanımlanan problemin iskeletini oluşturur.

C. Okuyucuya bu alanı kapsamlı bir şekilde kavradığınızı ve yakın zamanlarda olan önemli kalıcı düşünsel ve metodolojik gelişmelerin farkında olduğunuzu gösterin.

D. Çalışmanızın başlangıç noktasını belirleyin. Çalışmanız şu an bilinmekte olanları nasıl iyileştirecek, düzelterek ve genişletecek?

E. Bu alanda çok az şeyin yapıldığı veya yapılanların kolay sonuçlara ulaşmayı engelleyecek kadar geniş olduğu anlamına gelebilecek ifadelerden kaçının. Bu tür ifadeler genelde yazarın literatürle ilgili çok da bilgili olmadığını göstergeleri olarak görülür.

F. Bir öneride literatür taraması genelde kısa ve esas konuyu içerecek şekilde olur. Örneklerinizi seçerken makul olun – seçilen literatür alakalı ve uygun olmalıdır. (APA, 2001). Sadece uygun olan atıfları seçin ve referans gösterin. Kilit noktaların açık ve kısa olmasını sağlayın.

G. Komiteler arama stratejinizin ana hatlarını gösteren bir kısım isteyebilirler. Arama stratejisi, literatür taramanızı derlerken kullandığınız prosedürler ve araştırdığınız kaynaklardır (örneğin: veri tabanları, dergiler, test bankaları, alandaki uzmanlar). Başkanınıza danışın.

V. Sorular ve/veya Hipotezler

A. *Sorular* normatif veya sayım tipi araştırmalar için uygundur. (Kaç tane var? Aralarında ilişki var mı?) Kantitatif araştırmalarda kullanımı her geçen gün daha fazla göze çarpmaya başlasa da, daha sıklıkla kalitatif araştırmalarda kullanılırlar. *Hipotezler* teorik araştırmaya uygundur ve tipik olarak sadece kantitatif araştırmada kullanılırlar. Yazar hipotezler ortaya koyduğu zaman, okuyucu bu hipotezlere yol açan teoriyi (ve bu teorinin

altında yatan varsayımları) görebilme hakkına sahip olur. Sonuçların veri temeline dayanması gerektiği gibi, hipotezler de teorik çerçeveye dayandırılmalıdır.

B. *Araştırma sorusu*, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi ortaya çıkartır ama bu ilişkiyi bir soru olarak ifade eder; *hipotez* ise iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi beyan eden bildirim cümlesi şeklinde bir ifadedir. (Kerlinger, 1979; Krathwohl, 1988).

C. Soruların mı, hipotezlerin mi kullanılacağına karar vermek çalışmanın amacı, dizayn ve metodolojinin niteliği, araştırmanın hedef kitlesi (bazen Komite üyelerinin, özellikle Başkanın beğeni ve tercihleri) gibi faktörlere bağlıdır.

D. Hipotez kullanımı, sosyal bilimler alanındaki araştırmalarda bilimsel metodun kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır. Araştırmacıların sonuçları yansıtan ifadelerde dikkatli olma gereksinimi ve bu yönde eğilimleri olduğundan dolayı istatistiki test açısından avantajları vardır. (Armstrong, 1974).

E. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında açık ve özenli bir ayırım yapın ve bunların okuyucular için açık olduğundan emin olun. Kullandığınız terimler açısından aşırı derecede tutarlı olun. Mümkünse, cümle kullanımı ve cümle sırası olarak tüm hipotezlerde aynı kalıbı kullanın.

VII. Kısıtlama ve Sınırlamalar

A. *Kısıtlama (Limitation)* çalışmanın potansiyel zayıf yönlerini tanımlar. Analizinizi, kişi beyanlarının doğasını, araçlarınızı ve örneklemini düşünün. İçsel geçerliliğe tehdit oluşturan, kaçınılması veya minimize edilmesi imkansız unsurları düşünün ve açıklayın.

B. *Sınırlama (Delimitation)* çalışmanın kapsamının nasıl daraltıldığı, yani nasıl sınırlandırıldığını gösterir. Burası, yapmadığınız şeyleri ve bunları neden yapmamayı seçtiğinizi açıkladığınız yerdir - taramayacağınız literatür (ve neden taramadığınızı), ele almadığınız popülasyon (ve neden ele almadığınızı), kullanmayacağınız metodolojik prosedürler (ve neden kullanmayacağınızı). Sınırlamalarınızı, okuyucunun mantıklı olarak yapmanızı beklediği ama sizin açıkça belirtilen nedenlerden ötürü yapmamaya karar verdiğiniz şeylerle sınırlayın.

VIII. Araştırmanın Önemi

A. Araştırmanızın, araştırılmakta olan alandaki mevcut bilgiyi nasıl iyileştireceği, yenileyeceği ve genişleteceğini belirtin. Bu tip iyileştirme, yenileme ve genişletmelerin düşünsel, teorik veya metodolojik önem taşıyabileceğinin üzerinde durun. Pragmatik düşünün. (örneğin: parasal değer)

B. Çoğu çalışmanın iki potansiyel kitlesi vardır: uygulayıcılar ve profesyonel uzmanlar(peer). Araştırmayı her iki grupta da ilişkilendiren ifadeler uygundur.

C. Bu kısım yazılması zor bir kısım olabilir. Çıkarımları düşünün – çalışmanın bilimsel araştırmaları, teoriyi, uygulamayı, eğitimsel aracılığı, müfredatı, danışmanlığı, idareyi nasıl etkileyebileceğini düşünün.

D. Çalışmanızın önemini düşünüyorken, kendinize şu soruları sorun:

1. Çalışmanın iskeletini oluşturan teorik çerçeve için sonuçlar ne anlam ifade edecek?
2. Bulgulardan, ileride yapılacak olan araştırmalar için ne gibi öneriler çıkıyor?
3. Sonuçlar eğitimciye ne anlam ifade edecek?
4. Sonuçlar programları, metodları ve/veya müdahaleleri etkileyecek mi?
5. Sonuçlar eğitimsel problemlerin çözümüne katkı sağlayacak mı?
6. Sonuçlar eğitimsel idari kararları etkileyecek mi?
7. Önerilen araştırmanın sonucu olarak ne geliştirilmiş veya değişmiş olacak?
8. Çalışmanın sonuçları nasıl uygulanacak ve hangi yenilikler ortaya çıkacak?

IX. Referanslar

A. Metinde referansların kullanımı ve referans listesi (kaynakça) için APA (2017) yönergelerini izleyin.

B. Referans listesinde sadece metinde bahsedilen referanslar yer alır, ancak bu kuralın istisnaları bulunabilir. Örneğin, komiteler sizin doğrudan doğruya konunuzla ilişkili olan literatür yerine daha geniş bir literatür yelpazesine hakim olduğunuzu kanıtlamanızı şart koşabilir. Böyle durumlarda referans listesi, bibliyografi olarak isimlendirilebilir.

Kaynakça

American Psychological Association (APA). (2001). Publication manual of the American Psychological Association (Fourth edition). Washington, DC: Author.

Armstrong, R. L. (1974). Hypotheses: Why? When? How? Phi Delta Kappan, 54, 213-214.

Creswell, J. W. (1994). Research design: Qualitative & quantitative approaches. Thousand Oaks, CA: Sage.

Guba, E. G. (1961, April). Elements of a proposal. Paper presented at the UCEA meeting, Chapel Hill, NC.

Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (1990). How to design and evaluate research in education. New York: McGraw-Hill.

Kerlinger, F. N. (1979). Behavioral research: A conceptual approach. New York: Holt, Rinehart, & Winston.

Krathwohl, D. R. (1988). *How to prepare a research proposal: Guidelines for funding and dissertations in the social and behavioral sciences*. Syracuse, NY: Syracuse University Press.

Locke, L. F., Spirduso, W. W., & Silverman, S. J. (1987). *Proposals that work: A guide for planning dissertations and grant proposals* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Marshall, C., & Rossman, G. B. (1989). *Designing qualitative research*. Newbury Park, CA: Sage.

Shavelson, R. J. (1988). *Statistical reasoning for the behavioral sciences* (second edition). Boston: Allyn and Bacon.

Wiersma, W. (1995). *Research methods in education: An introduction* (Sixth edition). Boston: Allyn and Bacon.

Wilkinson, A. M. (1991). *The scientist's handbook for writing papers and dissertations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.